

ЮНАК

Үнәк
Пластовый Журнал 1/2001

Yunak is published by
Plast, Ukrainian Youth Association

1 (354) 2001

ISBN 0044-1384

Ціна: \$4.50

Редактор

пл. сен. Оксана Закидальська

Мистецьке оформлення і макет

Богдан Ружицький

Адреса редакції:

Yunak
2199 Bloor Street West
Toronto, ON
M6S 1N2
CANADA
Fax: (416) 763-0185
e-mail: zakydalsky@sympatico.ca

Адреса адміністрації:

Plast Publishing US-Canada
144 Second Ave.
New York, NY 10003-8305
USA
Fax: (212) 533-8991

На обкладинці:

пл. уч. Андрій Водославський,
гурток *Ведмедяки*,
XI-ий курінь ім. Северина Левицького,
Торонто, Канада

Виготовлено на системі

Power Macintosh 7100/80/QuaarkXpress 4.1

при КПС-Канади

Видруковано заходами
The Basilian Press,
Toronto, Ontario, Canada

ЗМІСТ

Пластовий закон - про здоров'я

2

Книжечка фізичної рухливості

3-4

Історія Пласту - пл. сен. Роман Копач

5

Традиції - Що носили на голові?

6-7

Ігри - Звідки взялася гра Кіма?

8-9

Скавтінг - Скавтський-пластовий ніж

10

Сторінка братчика і сестрички

11

Табори - Брама на Камені

12-13

Табори - Аргентина

14-15

Табори - Австралія

16-17

Тут і там - Філадельфія

18-19

Тут і там - Торонто і Гантер

19

Тут і там - Ужгород

20-21

Тут і там - Львівщина

22

В пам'ять Олеса Гоголя

23

Дорогі читачі Юнак-а!

Ми дуже тішимося, що до цього числа журналу ми дістали фото і дописи із полудневої частини нашої кулі земської — з Аргентини і Австралії — де табори відбуваються від грудня до лютого. Завдяки подрузі Ксені Балук, це не перший раз, що пишемо про Аргентину. Вітаємо назад на наші сторінки Австралію, про яку писали ще п'ять років тому. Ми одержали їх фотографії через Інтернет. Заохочуємо других вживати Інтернет щоб висилати свої матеріали. Фото до друку потрібно високої якості (мінімум 200 dpi, найкраще формат JPEG). Дописи можна присилати PDF формат, щоб не було проблем із українськими шрифтами; Юнак готується на Macintosh).

Ви напевно читали недавно в газетах, про те, що є велике затурбовання станом фізичної вправності (*physical fitness*) дітей і молодих людей сьогодні. Цей стан дуже погіршився в останніх роках, тому що молоді люди менше рухаються а більше сидять.

Скільки ви часу присвячуєте фізичній активності? Чи більше чи менше ніж ваші друзі? В цьому числі журналу подаємо один спосіб, як ви можете довідатися про свою фізичну активність. Зробіть собі *Записник Фізичної Рухливості* який поміщений на сторінках 3-4 і записуйте, скільки ви рухаєтеся! Не забувайте: *Пластун дбає про здоров'я!*

Не забувайте про наш конкурс Мое Місто, описаний в останньому (4/2000) числі Юнака. Хочете довідатися про пластунів по світі? Напишіть про себе, про своє місто і так закінчите інших написати про себе. Це може бути вам проєкт до проби або ще одна вмілість. Це також гарна підготовка, коли в літі будуть приїжджати гості до вашого міста а ви будете готові їм розповісти про те, що цікавого у вашому місті. Нетерпеливо чекаємо на ваші інформації!

Скоб!

пл. сен. Оксана Закидальська
редактор

наші співробітники

П-і Ірена Паттен — директор друкарні отців Василіян (*The Basilian Press*) яка вже третій рік видає наш журнал. Друкарню засновано в 1938-му році в Мондері, а в 1949-му році, її перенесено до Торонта, де вона розвинулася і, хоч в першу чергу виконує роботу релігійного характеру, також служить потребам української громади та сягає в бізнесову ділянку.

П-і Ірена за освітою і фахом — хемік. Закінчила Манітобський університет, працювала в лабораторії в Монреалі, а коли переїхала до Торонта, керувала фірмою електронічних частин. Від 1991 року працює в друкарні оо. Василіян — спочатку відповідала за фінансову ділянку, тепер відповідає за провадження всіх ділянок роботи друкарні.

Юнак — це перше видання оо. Василіян для Пласту. В 1999 році друкарня видала два накладу *Пластового Довідника*, а минулого року також почала друкувати новацький журнал *Готуйсь*. Співпраця Пласту з отцями Василіянами, завдяки добрим стосункам з директором панею Іреною, напевно далі заповнить гарні пластові видання.

ПЛАСТОВИЙ ЗАКОН

ПЛАСТУН ДБАЄ ПРО ЗДОРОВ'Я

Здорова людина має в собі завжди багато енергії для поборювання різних життєвих труднощів, має багато захоплення життям, охоту до діяльності. Нерухливі, повільні, ліниві, безідейні люди — неохочі веселитися чи гратися.

Фізична вправність — важна частина доброго здоров'я. Якщо ти будеш фізично загартовуватись коли ти ростеш, ти запевниш, щоб твоє тіло розвинулось якнайкраще.

Фізичні заняття скріпляють мускули, серце, легені і кости. Чим молодшим чи молодшою ти почнеш займатися руханкою, тим тобі буде легше і тим краще ти зможеш оминати різні хвороби.

Прорух і спорт особливо важливі для нас тепер, коли вигідні умови життя розлінивають нас. Сидіти перед телевизором, грати відео-ігри, мандрувати по Інтернеті, їздити всюди автом, підноситися віндами (ліфтами) чи ескалаторами — всі ці вигоди зменшують потребу рухатись.

ФІЗИЧНА РУХЛИВІСТЬ має різні користи:

- розвиває і зміцнює мускули. Без фізичної вправи твої мускули марнуються і перетворюються в жир (сало);
- дає зв'язам гнучкості щоб не здерев'яніли і не боліли;
- дозволяє вдихати більше кисню, а це дає більше енергії;
- зміцнює серце, яке тоді краще помпує кров;
- дає жилам гнучкості і тим покращує циркуляцію;
- покращує реакції, координацію і грацію тим, що дозволяє мозкові і нервовій системі більш продуктивно працювати;
- помагає контролювати вагу тим, що спалює більше калорій;
- помагає відпружуватися і поборювати стрес, який може довести до недуги.

ЯК ВПРОВАДИТИ ФІЗИЧНУ РУХЛИВІСТЬ В ПЛАСТОВУ ПРОГРАМУ

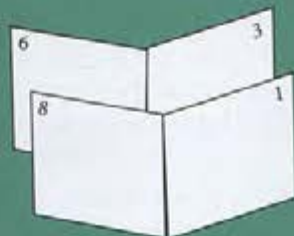
- В таборовій програмі потрібно відкласти час на спортивні ігри: два вогні, відбиванку, бейсбол, пориванку, футбол, копаний м'яч, водний м'яч і т.д.
- Кожного року переводити Відзнаку Фізичної Вправності. Кожний край має свої вимоги для здобуття ВФВ, але в загальному вимоги є поділені на п'ять груп: роди проруху, скоки, біги, мет (диском, ратищем, м'ячем) та різні спортивні заняття.
- Організувати прогульки чи мандрівні табори: гірські, канойкарські, роверові чи пішохідні.

Записник Фізичної Рухливості

З наступних 2-ох сторінок ти можеш собі зробити записник на 8 сторінок в якому записувати свої фізичні заняття.

Зроби так:

Виріж сторінки 3-4 з журналу. Будеш мати одну картку. Розріж картку на половину, там де зазначено (.....) Зложи обі половини на половину. Зложи за порядком. Будеш мати записник на 4 сторінки:

2

Запис фізичної рухливості

Кожне фізичне заняття має свій код, залежно від вартості заняття для фізичної вправності. Тут подано скільки часу потрібно займатися поданими заняттям, щоб заповнити один кружок в таблиці фізичної активності:

Код Заняття

5 хвилин...

Бі Біг (5 миль/год)
Пл Плавання (40метрів/хв)
Ру Руханка

10 хвилин...

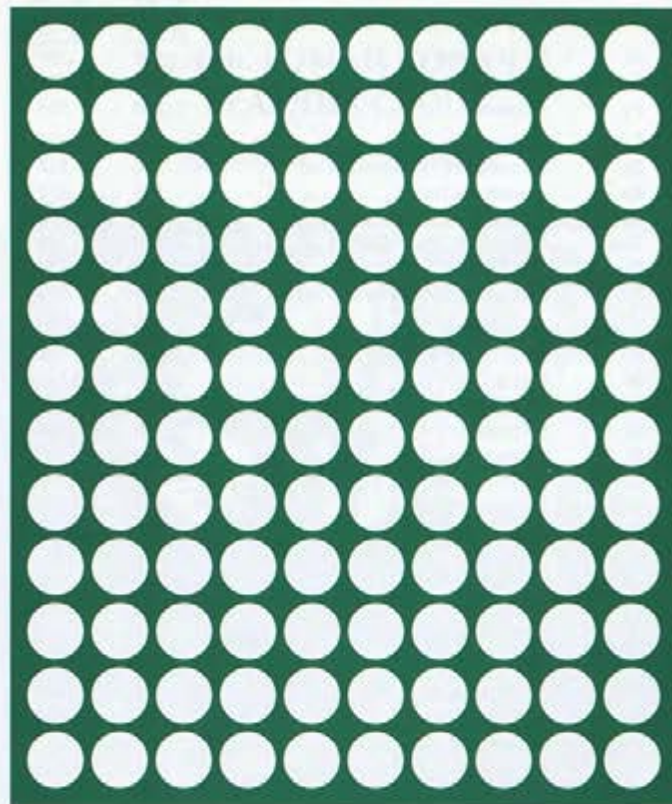
Ве Веслування (20 помахів/хв)
Ге Гендбал
Ка Канойкарство
Ли Лисячий біг
Пл₂ Плавання (20метрів/хв)
По Поло у воді
Ро Їзда на ровері (13 миль/год)

15 хвилин...

Бе Бедмінгтон
Бо Бокс (тренування)
Ве Їзда верхи
Ві Відбиванка
Вт Вітрильництво
Гі Гімнастика
Дж Джудо, карате
Й Йога

Дата початку _____

7

Дата закінчення _____

4

Руханка яку корисно робити перед фізичним заняттям

Крутити головою

Крутити станом

Крутити руками

Тягнутися догори

Крутити тулопом

Махати рукою і ногою

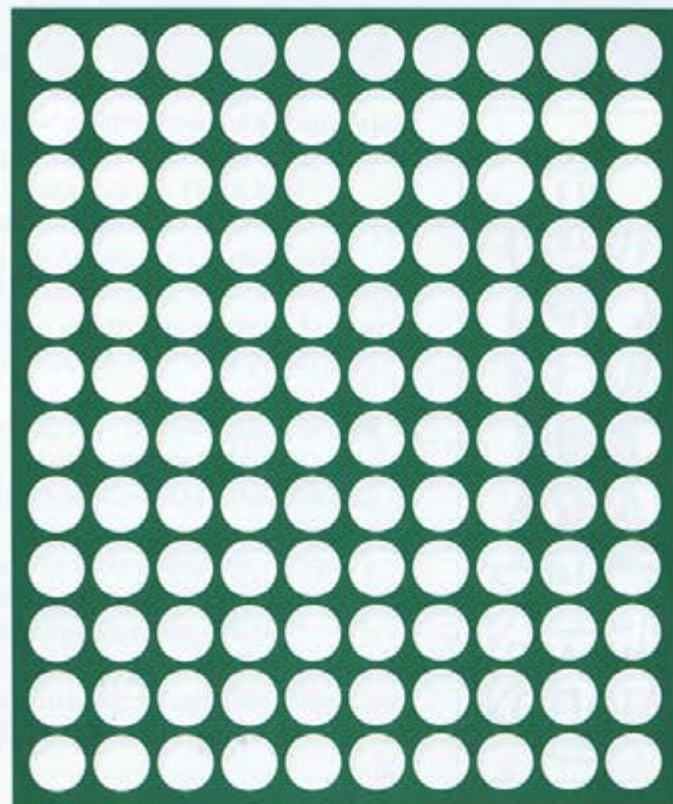
Підносити тіло на руках

Вставати, тримаючи ноги на землі

Дата початку _____

5

Дата закінчення _____

Кальорій спалено за 1 годину

	Вага тіла	кг 45	кг 68
		ф 100	ф 150
Бі	Біг (5 м/год)	.450	.550
Пл	Плавання (40м/хв)	.345	.529
Ру	Руханка	.198	.304
Ге	Гендбал	.525	.625
Ве	Веслування (20 помахів/хв)	.540	.828
Ка	Канойкарство	.550	.670
Ли	Лисячий біг	.400	.500
Пл ₂	Плавання (20 метрів/хв)	.190	.291
По	Поло у воді	.600	.700
Ро	Ізда на ровері 9(13миль/год)	.424	.651
Б	Бедмінгтон	.280	.350
Бо	Бокс (тренування)	.450	.600
Ве	Ізда верхи	.250	.330
Ві	Відбиванка	.350	.440
Вт	Вітрильництво	.250	.330
Гі	гімнастика	.400	.500
Дж	Джудо, карате	.600	.750
Й	Йога	.180	.230
Ко	Копаний м'яч	.353	.542
С	Стук-пук	.300	.370
Та	Танці	.250	.330
Те	Теніс	.350	.440
Ф	Футбол (амер)	.450	.540
Х	Хід	.250	.310
Во	Водне лещатарство	.400	.480
Го	Горелажання	.391	.609
Ка ₂	Канойкарська прогулька	.200	.275
Ро ₂	Роверистика (5.5 миль/год)	.200	.250
Го	гольф	.230	.290
К	Круглі	.200	.260

ЗАПИСНИК ФІЗИЧНОЇ РУХЛИВОСТІ

Вживаючи цей записник, ти можеш перевірити скільки часу і уваги ти даєш фізичній рухливості. Ти можеш це робити індивідуально або із членами свого гуртка чи куреня.

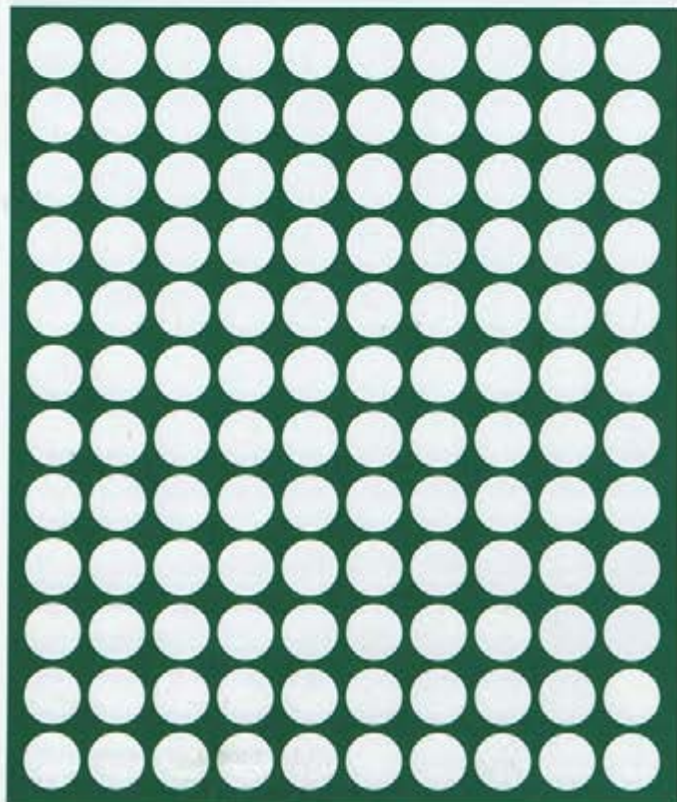
Ім'я і прізвище

гурток

курінь

Дата початку _____

Дата закінчення _____

15 хвилин...

- Ко Копаний м'яч
С Стук-пук
Та Танці
Те Теніс
Ф Футбол (американський)
Х Хід

30 хвилин...

- Во Водне лещатарство
Го Горелажання
Ка₂ Канойкарська прогулька
Ро₂ Ізда на ровері (5.5 миль/год.)

45 хвилин...

- Г Гольф
К Круглі

Табелі фізичної рухливості треба виповнити так: наприклад, якщо ти біжиш 5 хвилин, їдеш на ровері 30 хвилин і їдеш 15 хвилин, виповни кружки так:

Б Ро Ро Ро Х

Впиши дату коли ти починаєш записувати свою фізичну рухливість і коли виповниш всіх 120 кружків на сторінці. Якщо всі в гуртку будуть провадити такі табелі, можна буде порівняти як довго забере кожного члена виповнити всіх 120 кружків.

ІСТОРІЯ ПЛАСТУ

Наш Дідо був тато, дідуньо, муж, братчик Слонь, вуйко, учитель, громадський діяч, пластун, Лісовий Чорт і член української спільноти. Але над усе — він був доброю людиною.

Наш Дідо народився у Винниках біля Львова у 1914-му році. Закінчив гімназію у Львові і поступив на семінарію де його ректором був Митрополит Йосиф Сліпий. Діда мама, наша пра-бабуня, померла коли Дідо мав 9 років. Дідо залишився з молодшим братом — Ярком, котрий згинув в другій світовій війні і з молодшою сестрою — Нанкою, котра далі мешкає у Львові. Від 12-го року життя, Дідо мешкав на станції у родині Шухевичів і був близьким товаришем Романа Шухевича (Тараса Чупринки).

Дідо знаходив задоволення в Пласті, належав до перших пластових гуртків, де його виховниками були Дрот і Іван Чмола — основоположники Пласту; знаходив він притулок в горах Карпатах, де таборував і мандрував різними стежками. Після війни, Дідо закінчив школу в Німеччині й переїхав до Канади з нашою бабунею — його дружиною Олександрою та з нашим татом — їх сином Юрком. На новому континенті поселення, взяв активну участь у розбудові української спільноти. У Пласті був членом КПС і ГПБ; продовж десятки років провадив таборами, вишколами і прогулками. По різних краях організував і провадив виховно-вишкільні табори: в Канаді, Америці, Англії, Шотландії, Німеччині і на Україні. Був учителем історії і директором української школи, а коли пішов на емеритур — провадив сеньйорським клубом.

Над усе, наш Дідо умів знаходити спільну мову з різними поколіннями. З ним говорили і жартували як і діти і студенти, так і дорослі.

(написали внуки ст. пластуни Ляріса, Рената і Денис Копачі)

ВІДІЙШОВ НА ВІЧНУ ВАТРУ

пл. сен. РОМАН КОПАЧ

– БРАТЧИК СЛОНЬ

Торонто, 21 грудня 2000 р.

Це — *ex libris* Романа Копача, який був довголітнім членом куреня Лісових Чортів. На *ex libris* зображено чорта у постолі і чересі — це Архидідо, найвищий ступінь в курені Лісових Чортів. *Ex libris* виготовив мистець Мирон Левицький в 1976-му році.

(зліва) пл. сен. Роман Копач біля вічного вогню на ЮМПЗ'87. Пластова Січ, Онтаріо, Канаді.

(згори) Братчик Слонь (другий з ліва) із другими братчиками (зліва: Олег Романишин, Ростик Левицький, Влодко П'ясецький) на новацькому таборі. Пластова Січ, 1950-ті роки.

ТРАДИЦІЇ

Українські головні убори

(або: що колись носили на голові)

З найдавніших часів, в Україні одяг і покриття голови вказували на соціальний і економічний стан носія — чи він дворянин, вояк, землевласник, селянин; чи вона господиня чи незамужня дівчина. Покриття голови також різнилося залежно від регіону України. Мужчини, багаті і землероби, носили капелюхи (брилі) із соломи або смужкові футряні шапки. У деяких західних районах солом'яний весільний капелюх прикрашали герданами, квітами і пір'ям.

Найбільш творчі головні убори були весільні вінки і шапочки українських дівчат. В більшості вони були основані на вінку з квітів але часто оздоблені стяжками, кутасами з волічки, кораликами і герданами, шнурочками, монетами і пір'ям. Деякі мали форму корон бо за церковною традицією в день вінчання молодий і молода стають королями — князем і княгинею.

(із довідника виставки: Українські головні убори).

Жіночий святковий убір.
початок XIX століття.
Кольоровий бісер.
Чернівецька область
(Анна Жаботинська)

Весільний убір молодії.
XIX століття.
Кутасики із вовни (чорні,
червоні, сірі, білі).
Полтавська область
(Таня Терпляк)

Дівочий святковий вінок,
з ковилою (feather grass) на
коробайлі (headband).
Буковина.
Чернівецька область
(Анна Жаботинська)

Перемітка та хустина.
Буковина
(Таня Терпляк)

П-і Дарія Дяковська пояснює походження головних уборів

Корона Володимира Великого.
X століття.
Золото і самоцвіти.
(Михась Кузів)

Капелюх,
Сукно, уздоблення – косичка із
вовни (червона, зелена, жовта)
Гуцульщина,
Івано-Франківська область
(Максим Шоп'як)

Весільний убір молодого,
Солома, оздблена вишивкою.
Кінець XIX століття.
Івано-Франківська область.
(Михась Кузів)

Всі фото: Оксана Закидальська з допомогою програми Photoshop 5.5

В місяці лютому ц.р. члени гуртків Ведмедяки, Пожежні Птиці і Айстри, які здають II-гу пробу, відвідали Український Музей Канади, відділ Торонто. В музею побачили виставку: **УКРАЇНСЬКІ ГОЛОВНІ УБОРИ — ВІД СЕЛЯНИНА ДО КНЯЗЯ**. Під проводом члена музею, п-і Дарії Дяковської, вони довідалися про різні значення і традиції головних уборів і хто

коли носив яке накриття голови. Деякі експонати були реконструкції оригінальних уборів голови, інші були реконструкції уборів з портретів, рисунків і знімок. На кінець оглядин виставки, юнаки і юначки виповнили запитник про експонати — і так не тільки навчилися про елемент народного одягу але й здали точку до II-ої проби.

ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ ГРА КІМА?

Кожний пластун знає “Гру Кіма”. Походить ця назва гри від імені героя повісті англійського письменника Рудіярда Кіплінга “Кім”.

Кім — або повне ім'я Кімбала О'Гара — був сином однієї ірландської родини в Індії, коли Індія була ще частиною британської імперії. Батьки Кіма померли, коли він був ще дуже малою дитиною, і він лишився під опікою тітки. Кім грався лише з індійськими хлопцями і так навчився говорити їхньою мовою та пізнав їхні звичаї.

Потоваришував він із мандрівним жерцем, який подорожував по цілій Індії. Одного дня він зайшов до місця, де стояла постойня військова частина його батька. Його заарештували, бо підозрювали, що він прийшов до військового табору, щоб красти. Однак, коли обшукали його кишені, знайшли його метрику і побачили, що він британець. Військова частина взяла його під свою опіку. Але Кім так звик до індійців, серед яких виховався, що коли лише дістав вільну хвилину, одягався в індійський одяг і йшов до товаришів.

Одного разу він зустрів одного пана Лургана, який торгував дорогоцінними каменями і різними рідкостями. В дійсності Лурган працював для британської державної розвідки. Цей чоловік зразу побачив, що Кім має небуденне знання індійських мов і звичаїв. Він вирішив, що з Кіма був би дуже корисний агент для державної розвідної служби (*secret service*). Він випробував хлопця, і переконався, що Кім відважний і має сильну волю та побачив, що Кім легко навчається і легко запам'ятовує. Він почав привчати Кіма спостерігати маленькі подробиці із буденного життя і запам'ятовувати їх. Така здібність дуже важлива і корисна в житті, але її треба опанувати і постійно вправляти.

Лурган вчив Кіма спостережливості і запам'ятання тим способом, що показував йому таку із дорогоцінними каменями різних кольорів і видів. Кім міг дивитися на них протягом хвилини і мав запам'ятати, скільки каменів є на талі і які вони. Спочатку Кім міг запам'ятати тільки кілька і не міг їх точно описати, та після кількох вправ він навчився запам'ятовувати їх усі дуже докладно. Це саме повторював Лурган з іншими предметами. Такий спосіб вироблення спостережливості ми називаємо “Гра Кіма”.

(Про дальші пригоди Кіма як члена британської розвідки, прочитайте книжку Рудіярда Кіплінга *Кім* (Rudyard Kipling: *Kim*).

(Використано матеріали із *Юнака* 2/1964)

Клясична гра Кіма

На столі розложено 16-24 різних предметів, вони прикриті хустиною. На знак, юначки ставють коло столу, виховника відкриває предмети, юначки придивляються одну хвилину. Після того виховника знову закриває предмети, а юначки продовж 5 хвилин мають записати предмети, які згадали. Скільки предметів залежна від вправи юначок.

Інші гри Кіма

1. Що хто приніс?

Кожний юнак приносить із собою на сходина один предмет. Усі сідають навкруги стола й тримають свій предмет перед собою. По одній хвилині всі ховають свої речі. Виховник викликає за порядком ім'я кожного члена гуртка, а всі записують, що даний член приніс.

2. Гра Кіма Асоціації

Предмети лежать на столі. Юнаки оглядають їх пів хвилини. Виховник закриває предмети і читає листу предметів, але не тих, що були на столі, а інших — з яких кожний пов'язаний із якимсь предметом, який був на столі. Наприклад: на столі була голка, олівець, ліпка і т.д. Виховник читає листу: нитки, папір, клей і т.д. Юнаки записують предмети, які були на столі.

3. Топографічна гра Кіма

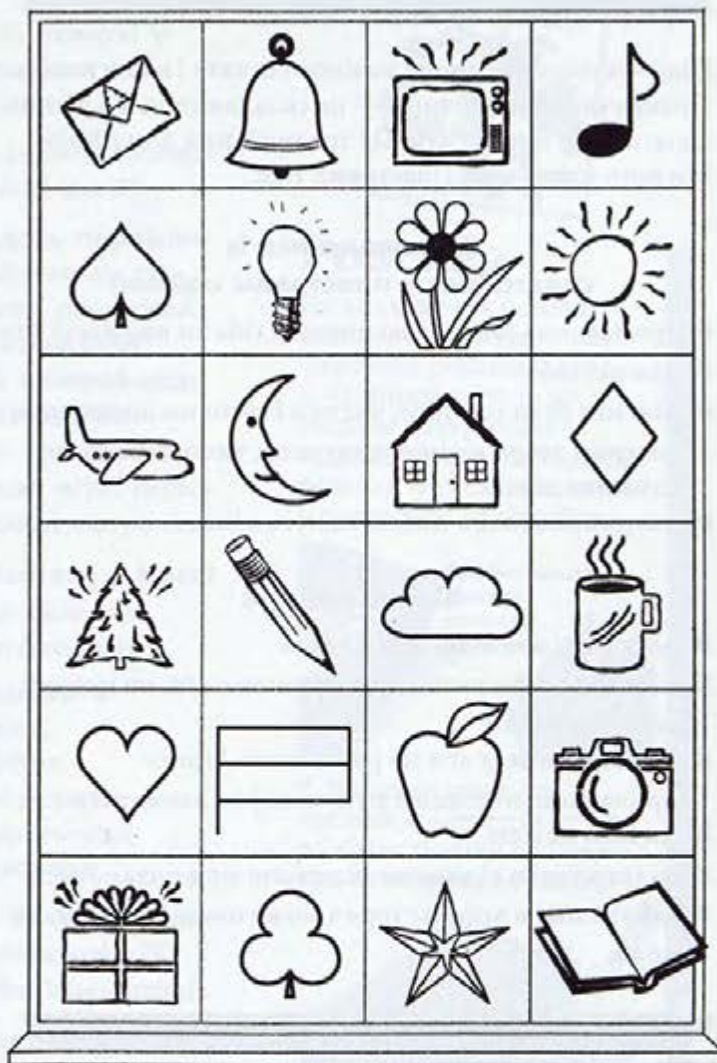
На столі розкладено певну кількість (залежно від підготовки гуртка) топографічних знаків в одному ряді, намальованих на однакові за розміром кусках паперу без надписів-пояснень. Юнаки дивляться на знаки 3 хвилини. Знаки закривається. Юнаки мають списати назви всіх знаків, за порядком, так як вони були розставлені (Гра надається до перевірки знання картографії).

4. Чи завважиш зміни?

Гру переводиться з гуртком юнаків/юначок в повних пластових одностроях. Учасники гри стають в коло і 3 хвилини уважно дивляться один на одного. Після того розбігаються на 3 хвилини і кожний робить якісь три зміни у своєму однострою. Знова стають в коло на 3 хвилини і вивчають зміни в одностроях. Тоді розходяться і мають певний час, щоб записати помічені зміни. Точкування: +1 за кожен помічену зміну у іншого і -1 за кожен помічену зміну у тебе. (Гру можна поєднати із гутіркою про однострій чи перевіркою знання про однострій).

5. Виряд на табір

Виховник каже гурткові, що на столі лежить виряд на табір і юнаки мають запам'ятати предмети. На столі лежать: хустинка, шнур, шкарпетки, годинник, касета до магнітофона, ніж, книжка з української історії, сорочка, штани, голка, бандажі, сонцезахисні окуляри, коробка цукерок, шапка, рушник, надувні кульки, мапа. Грачі дивляться на предмети протягом хвилини. Виховник закриває предмети і каже грачам списати ті, які не мали там бути, бо не є частиною виряду на табір: *Касета, книжка, цукерки і мапа.* (Гру можна поєднати з гутіркою про виряд на табір).

6. Запам'ятай і нарисуй

Кожний учасник гри рисує "віконце" із квадратиків, — разом $4 \times 6 = 24$ квадратиків. Виховник показує грачам це "віконце" із рисунками в кожному квадраті (дивись згори). Грачі дивляться одну хвилину, виховник закриває "віконце". Кожний грач рисує образочки у квадратах, так як запам'ятав.

Ніж — конечний виряд кожного скавта і пластуна. Практичний і безпечний — це складаний ніж з різним додатковим приладдям. Це традиційний *Scout Knife*. Ми його називаємо Пластовий Ніж.

Як поводитися із скавтським – пластовим ножем:

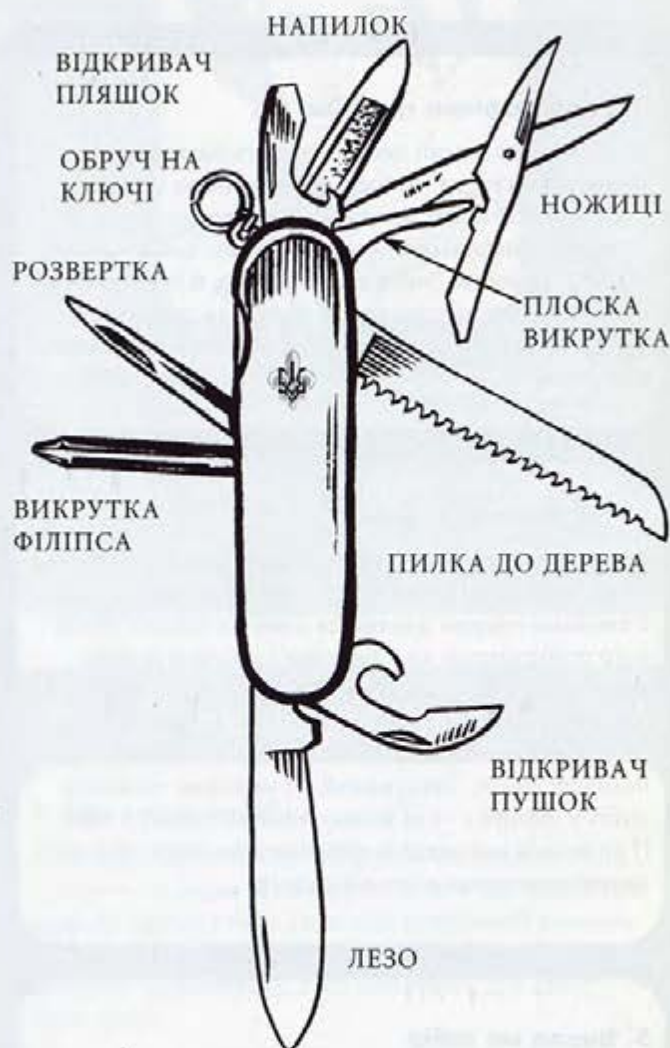
- ✓ тримай леза (*blades*) закритими хіба ти вживаєш ніж
- ✓ ріж від себе
- ✓ ніж має бути гострим, чистим і готовим до вжитку: гострим лезом краще урудувати; чисте лезо буде служити довше.
- ✓ закрий леза заки подаш комусь ніж

Що не робити:

- ✗ носити ніж із відкритим лезом
- ✗ різати до себе: якщо лезо послизнеться, ти можеш себе ушкодити.
- ✗ стукати по лезу або по ручці ножа іншим приладдям: ніж може зігнутися або зламатися
- ✗ кидати ножем
- ✗ підважувати кінчиком леза: воно може зламатися
- ✗ давати ніж в вогонь: горяч може послабити метал нож.

Скавти в Канаді мусять собі заслужити на те, щоб носити скавтський ніж. Скавт одержує дозвіл носити свій ніж коли виповнить певні умови. Тут показано

обі сторони такого дозволу, який треба носити зі собою як доказ того, що власник знає як вживати ніж і придержується правил безпечного вжитку ножа.

Knife Permit

This is to certify that Scout

_____ knows that owning and using a knife creates responsibility. This is understood and acknowledged.

In consideration of the above, the Scout is hereby granted the right to carry and use a knife within Scouting

Scout Leader _____

On my honour, I promise that I will

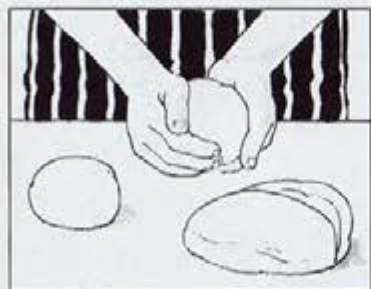
- Read and follow the information in *The Fieldbook for Canadian Scouting* on the safe use of a knife
- Demonstrate proper handling, care and use of a knife at all times; and
- Carry this permit with me while I am carrying my knife.

I realize that this permit may be withdrawn if I fail to follow the above promise

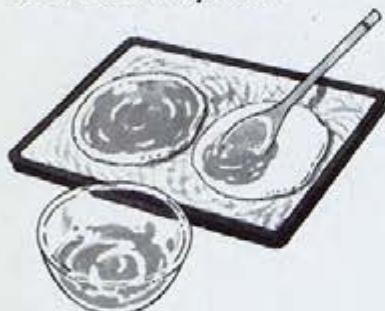

Scout _____

СТОРИНКА БРАТЧИКА І СЕСТРИЧКИ

Коли тісто підійде, поміси його хвилин 5. Розділи на чотири рівні частини і викачай з них кульки.

Візьми дерев'яну ложку і намасти розведеною томатною пастою кожну піцу, лишаючи чистими краї.

Піца готова, якщо краї зарум'янилися і стали хрумкими.

Випікай протягом 20 хвилин. Постав одне деко на верхню полицю, а друге — на середню. Через 10 хвилин поміняй їх місцями.

Чи потрібно тобі допомогти у підготовці новацьких занять?

Чи тобі трудно знайти матеріали в українській мові?

В Україні виходять переклади на українську мову популярних книжок для дітей написаних в англійській мові. Між ними є переклади книжок із видавництва Usborn Publishing, яке знає за книжки, в яких чіткі пояснення й привабливі малюнки.

Видавництво Machaon у Києві видало серію, в якій, до тепер, є такі заголовки:

- ✓ Вчимося танцювати
- ✓ Граємо в шахи,
- ✓ Граємо в футбол
- ✓ Вчимося куховарити
- ✓ Вирощуємо диво-сад
- ✓ Вчимося малювати

На цій сторінці бачите уривки із двох цих книжок. (В книжках рисунки кольорові).

Про книжки з України для дітей, можна більше довідатися в установі:

Koota Ooma
2 Ravensbourne Court
Toronto, ON Canada
M9A 2A6
onyschuk@home.com
onuch@sympatico.ca

Machaon

Розсада

Багато чудових садових квітів — напівзимостійкі однолітні рослини (див. с. 4). Вирощують їх з насіння у закритому приміщенні. Коли підросте розсада, можеш висадити її у горщик чи на клумбу.

Зроби пальцем ямку та поклади насінину.

1. Наповни ящик для насіння компостом за 2 см до краю. Посади насіння так, як указано на пакеті.

4. Перші два листочки — це листя насінин, а наступні два — це вже справжні листочки.

7. Коли настане тепла погода, тоді можна висаджувати розсаду у великі горщики. Наповни їх компостом.

ТАБОРИ

Хто каже, що дівчата не вміють піонірки, не бував на таборі юначок на Писаному Камені. Щороку там юначки будують імпозантну браму - ось таку як на цих фотографіях, яка була поставлена на таборі Чар зілля в липні, 2000 р. Після довгих годин інструктажу з безпеки, рубання дерев, вправ в'язати вузли і в'язання, нарешті - власна брама. Всі юначки, які були на таборі, могли сказати: цю браму ми самі поставили. Очевидно, під наглядом комендантки подруги Христі Дужої і своїх виховниць.

На фото:

1. друг Адик на брамі
2. Таня Терпляк, Анна Жаботинська
3. подруга Леся Біда
4. Катя Прибула
5. Роксоляна, Анна Жаботинська, Ніна Скоб'як

Крайовий Юнацький Табір і Задимлений Пластун

Невкен, 8 до 21 січня, 2001

Географія світу поклала Аргентину у надзвичайному місці глобуса. В нас так багато різного роду краєвидів, що часом аж затrudно вибрати найкраще місце на табір. В нас можна таборувати над найширшою рікою в світі і вправляти всякий можливий водний спорт, або лежати на золотій пляжі над океаном. Можна жити на широких степах чи шукати по диких лісах водоспаду *Iguazu*, що виглядає як кусочок Божого раю. До вибору аж забагато.

Цього літа, юнацький табір *Задимлений Пластун* відбувся в горах Андес, над озером *Nonthué*. Під час табору, юнаки і юначки здобули верх *Cerro Mallo*, понад 1900 м. висоти, вкритий вічним снігом. Вечором там зорі освічували тихі води озера, а рибки скакали щоб їх ловити. Щодня відвідували наш табір дикі качки і орлятка. В день ми мандрували і знаходили в горах заховані озера, незнані потічки, високі водоспади. Одного разу знайшли стежку, яка кінчалася потічком, що родився в серці світу. Годинами ми хлюналися у теплій воді.

Пригод на цьому таборі було багато. Трапились дощі і дні коли сонце палило наші очі. Мали гарячі дні і холодні ночі. Мандрували, співали, грались. Дружня атмосфера панувала серед нас. Пригод було багато, а навчань і ще більше. Для багатьох учасників це був перший юнацький табір. Завдяки допомозі старших юнаків і юначок, вони навчилися, що таборове життя вимагає багато співпраці, дружності і довір'я до друзів.

(подала: ст. пл. Ксеня Балук, Буенос Аїрес, Аргентина)

Фото:

1. Вічні сніги *Cerro Mallo*.
2. Юнаки під час впоряду.
3. Комендантка ст. пл. гет. вір. Настя Агрес над озером *Nonthué*.
4. *Cerro Mallo*.
5. Учасники табору над озером *Nonthué*.

2

3

4

1

ТАБОРИ

Міжкrajовий Вишкільний Табір (МВТ) — перший в Австралії — відбувся від 4-го до 18-го лютого, 2001 р. Табір відбувся на програмі табору Лісової Школи, в лісах евкالیптів, три години їзди від міста Мельборну. З України приїхав пл. сен. Богдан Генега, комендант; бунчужний був пл. сен. Юрій Мончак з Канади.

В МВТ взяли участь чотири старші пластуни, які відбули перший ступінь Лісової Школи (Школи Булавних) в Україні в 1999 р. і на цьому таборі переходили програму Школи Бунчужних. На таборі також були чотири старші пластуни і чотири старші пластунки, які переходили програму Школи Булавних.

Під час двотижневого табору ми дуже тяжко працювали. Кожний учасник давав інструктаж — самозарадність, природознавство, картографія і піонірство — які були приготовлені перед табором. Члени Школи Бунчужних переводили гутірки на теми: перша поміч, сигналізація, впоряд, мандрівництво, і як провадити юнацтвом; тобто, як переводити гутірки, сходи́ни і табори. Використовуючи новонадбане знання вузлів, ми будували паркани, столи та лавки. Гурток хлопців збудував міст через річку а гурток дівчат збудував браму у формі вежі висоти на чотири метри. Ми були

задоволені що, хоч це був перший раз, ми її добре збудували. Кожний учасник, як частину програми самозарадності, збудував шалас. Щоб перевірити непромакальність шаласу, будівничий в ньому сідав в середину, а інші ляли на шалас воду.

Кожного дня один з двох гуртків був черговим: члени тримали стійку, варили на полевій кухні та пильнували чистоту табору. Що другого вечора кожна особа мала півтора години стійки (в час якої ми робили завдання) і це означало, що тої ночі ми спали тільки 5-6 годин. Під час табору, два рази команда перевела нічний алярм; всі учасники мусіли встати, щоб перевести гутірки про азбуку Морзе і картографію. Під час одного алярму, один учасник став до збірки з мішком до снання і старався його вбрати бо думав, що це його жакет.

Вечорами були вогники і ватри, на яких ми ставили скечі, співали пісні та komponували свої пісні про табір.

Перший Міжкrajовий Вишкілний Табір в Австралії

Але перший вогник гуртка дівчат нам не вдавсь. Сорок хвилин ми старалися запалити вогник, вживаючи майже цілу коробку сірників. Коли нарешті вогонь загорів, лишився час тільки на одну пісню. Наступного дня ми мали тереновий біг, де треба було запалювати два вогники одним сірником. Ми дуже хвилювалися, але були задоволені коли, завдяки співпраці, ми за перший раз запалили оба вогники.

Табір був дуже успішним. Ми навчилися багато про пластування, один про одного і про себе самих. Навіть коли ми були змучені, всі співпрацювали з ентузіазмом, помагали один одному, все робили якнайкраще та старалися придержуватися Пластового Закону.

Я особливо відчула дружбу до всіх учасників. Цей МВТ був один з найкращих моїх таборів, де я досягла речі, які я сама не знала, що я зможу досягнути. Я хотіла б щоб такі табори регулярно переводилися в Австралії, а я б була дуже задоволена, коли б могла відбути табір в Україні.

ст. пл. Тania Пик, Австралія.

В суботи, 13 січня, 2001 р. члени філіядельфійської станиці — від наймолодших Пташат до сеніорату, батьків та гостей — зібралися в Українському Освітньому-Культурному Центрі на традиційну пластову Свічку. Була приситня почесна гостя, Крайова Комендантка Юнацтва, пл. сен. Марта Кузьмович.

Станичний, пл. сен. Богдан Гарасевич, привітав всіх присутніх і відкрив Свічку молитвою та Пластовим Гимном. Традиція пластової Свічки почалася у 1950-их роках, коли українські пластуни у вільному світі запаливали свічку і духово єдналися зі своїми братами і сестрами на поневоленій Україні. Хоч сьогодні Україна вільна, звичай Різдвяної Свічки став пластовою традицією, котру пластуни відзначають кожного року. Вона дає змогу відчути єдність пластової родини і згадати про пластунів у цілому світі. Це також гарна нагода спільно заколядувати та скласти святочні побажання.

Розпочалася святочна частина із запаленням свічок, а тоді представники всіх уладів зложили святочні привіти та побажання. Від новацтва вітали присутніх новачка Наталка Тарасюк і новак Андрій Зварич. Курінна 4-го куреня, пл. роз. Наталка Гудь і курінний 1-го куреня, пл. роз. Андрій Гарасевич передали святочний привіт від юнацтва. Від сеніорату виступила з побажаннями пл. сен. Марія Касіан а пан Василь Кузьо — від батьків Пластприятю.

Відтак, подруга Кузьмович тепло привітала всіх присутніх на залі та поділилася своїми думками та приємними споминами пов'язаними із філіядельфійською станицею, до котрої вона належала коли була в новацтві. Подруга Кузьмович також показала нову відзначку III-ої юнацької проби — скоба/вірлиці — і заохочували пластову молодь до досягнення цього найвищого юнацького ступеня.

Святочна частина була завершена розподілом просфори та спільним колядуванням. Опісля відбувся пластовий церемоніал — іменування двох юначок 4-го куреня, пл. роз. Наталку Гудь і пл. роз. Андрею Матлу, пластунками вірлицями. Церемоніал перевела подруга Кузьмович в присутності батьків юначок. Традиційну пластову Свічку закрито новацькою молитвою і гимном.

пл. сен. Ірена Зварич

Пластова Свічка

Юнацтво станиці: 4-ий курінь юначок і 1-ий курінь юнаків

Станичний пл. сен. Богдан Гарасевич вітає присутніх

Іменування пластунки вірлиці- (зліва) пл. роз. Наталка Гудь і пл. роз. Андрея Матла - переводить пл. сен. Марта Кузьмович

Філіядельфія, ЗСА

Церемонія іменування пластунок вірлиць – (зліва) Уляни Федорійчук і Уляни Луців – переводить пл.сен. Юрій Кузьмович

Наймоладші пластуни прихильники – рій *Тигри* переходить до юнацтва. (зліва) Михась Химич, Орест Пазуник, Андрій Зварич, Роман Чайківський, Микола Возний, Роман Ольховецький, Стефан Керницький, Маріян Петрик

Торонто, Канада

ГІСТЬ ІЗ ПОЛЬЩІ

В місяці лютому ц.р. завітав до Канади пл. сен. о. Марко Скірка з Польщі. Отець Марко — член Крайової Пластової Ради і один із засновників Пласту у Польщі в 1990-му році. Недавно він став першим пластуном сеніором у Польщі. Це показує який молодий там Пласт.

Отець Марко належить до чину отців Василіян і приїхав до Канади — до Торонта і Едмонтону — щоб перевести передвеликодні реколекції із священниками. Він також зустрівся із пластунами в Торонті і в Едмонтоні.

Гантер, Н.Й. ЗСА

КУРІННА РАДА

Курінь Чорноморські Хвильки відбув свою курінну раду в Гантер, Нью Йорку, 14-15-го жовтня, 2000 р. На фото Хвильок такі членки куреня:

(зліва, ззаду) Зірка Ключас, Христя Ключас (ново вибрана курінна), Адя Федаш, Зеня Кинцьо, Христя Гейнор, Віра Косович Леся Геймур, Оріся Дмитрик-Бузета, Ірка Робуцька, Маруся Мулич

(зліва, спереду) Ляриса Красій, Сяня Половчак

(подала: ст. пл. Сяня Половчак)

Орликіяда 2000 В Юнаку 4/2000 ми подали інформації про Орликіяду, яка відбулася в Україні 3-5.XI 2000 але фотографії з Ужгороду прийшли до Редакції щойно в новому році. Як звичайно, фото — робота нашого сталого фотокореспондента ст. пл. Богдана Яцишина зі Львова. Найцікавіші фото були з мистецьких виступів. Хоч не всі були підписані, вони ясно зображують творчість юнаків і юначок в Україні.

Команда м. Рахова, яка здобула загальне 2-ге місце

Виступ 30 куреня ім. Катрії Зарицької, Львів

Виступ команди 43 куреня ім. Пилипа Орлика, Львів

Гетьманич пл. скоб Радомір Микитюк, 17 кур. ім. Юрія Дрогобича

Членки 26 курня ім. Олени Пчілки, Львів

Переспів з хлопцями

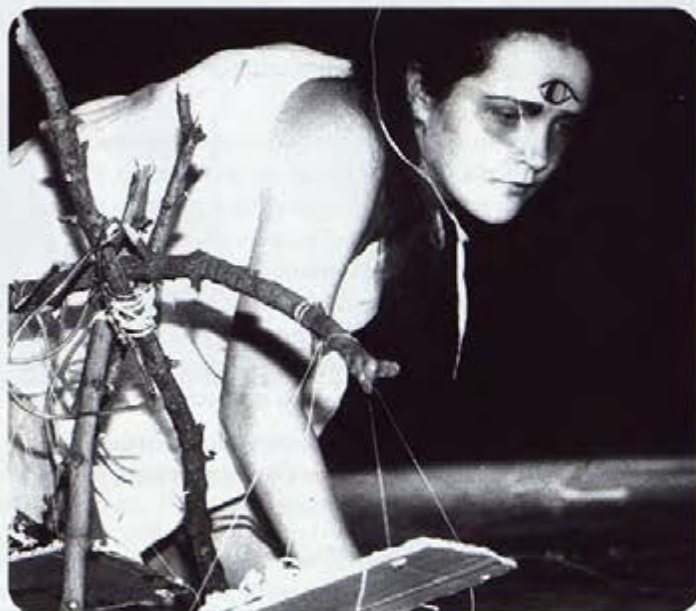
Гетьманівна пл. роз. Аня Оголюк

Виступ команди 19 куреня ім. Андреа Шептицького

пл. роз. Аня Муха, 36 курінь ім. Анни Ярославни

пл. роз. Оксана Кость, 30 курінь ім. Катрусі зарницької, Львів

Переспів з хлопцями

Всі фото: ст. пл. Богдан Яцишин

КУРІННА ТРАДИЦІЯ

Все почалось чотири роки тому на кар'єрі поблизу села Бірки. Перший вишкіл був для гурткових та курінних діловодів, але кількість бажаючих через рік зросла, тому організатори назвали цей вишкіл любительським. Завданням вишколу є здружити курінь, адже багато хто з юначок їдуть на свій "перший табір". Для цього переводяться різноманітні ігри, де учасниці вчаться співпрацювати.

Таємничості вишколу додає легенда, яку організатори придумали ще в 1997 році. У першому наказі щороку зачитується, що всі, хто приїхали, стають жителями міста Рожевих Снів, а провід – правителями міста. За легендою колись давно Сили Добра, прагнучи врятувати місто від заздрості та чвар, сховали його від людського ока за пеленою сивого туману, а душу Королеви перетворили у фламінго. Лише один раз на рік, в час "бабиного літа", душа вселяється у тіло, а місто стає видимим і оживає. Тому учасниці вишколу і вчаться взаємодопомоги, добра та краси.

Традицією вишколу став денний сполох в одностроях, на якому оголошується "День міста Рожевих Снів" та вручаються паспорти про громадянство всім новим учасникам. Цього року вже було видано паспорт з номером АЯ000039. Після офіційної частини ствято продовжується. Провід організовує спортові та теренові змаги, а на ватрі вручає призи переможцям. І звичайно ж всі їдять курінну "халепу", яку вперше зробили ще чотори роки тому саме на цьому вишколі за особливим рецептом.

Ось так кожного року курінь ім. Анни Ярославни, хоча б на три дні, намагається перемогти сіру буденність, вчиться бачити та відчувати красу і добро.

(подав: курінь ім. Анни Ярославни, Львів)

Львівщина, Україна

В пам'ять пластуна-юнака Олесь Гоголя

В неділю 29-го жовтня, 2000р. торонтонські юнаки-друзі і їх батьки відзначили першу річницю смерті бл. пам. пл. уч. Олесь Гоголя. Пластовий капелян о. Михайло Лоза перевів молитву, а юнаки посадили дерево в пам'ять свого покійного друга.

Родина і друзі Олесь Гоголя при садженні дерева.

(з права) Слоїк із пам'ятками Олесь.

Пластовий капелян о. Михайло Лоза.

Листки на землі були різних кольорів: і золоті і червоні. Ті, що скоріше прийшли, щоб знайти місце де посадити дерево, скінчили своє завдання і гралися знайденим в листях м'ячем. Поволі, люди приїжджали. Діти почали скакати в листя, яке насипали ті, що прийшли перші. Це тривало аж поки батьки не покликали всіх на деревосадження.

Гурток Ведмедаки, до якого належав покійний Олесь, викопав глибоку яму в призначеному місці. Закінчивши, члени гуртка стали в лаву з одного боку ями і отець Михайло Лоза відмовив молитву після якої розповів про дерево-символ. Андрій Водославський виголосив слово.

Один за одним, члени Ведмедаків підступали і кожен клав одну річ, яка символізувала щось із пластового життя Олесь, у великій слоїк який там стояв — знімка Олесь, одне число Юнака, хустка та гурткова відзнака наповнили слоїк. Слоїк Ведмедаки спустили в яму, а за ним, дерево. Під наглядом лісничого, пл. сен. Богдана Ковалика, вони підсипали дерево землею. На кінець садження, члени родини Гоголь підляли дерево, притоптали землю довкола нього та вивісили знімку Олесь із написом: Олесь Гоголь, Ведмедаки, 11-ий курінь.

пл. уч. Андрій Водославський, гурток Ведмедаки, Торонто

РІЗНЕ

ЮНАК — журнал пластового юнацтва, видає Видавництво Пласт ЗСА-Канада, для всього юнацтва по світі. Передплати пластунів в Канаді і ЗСА треба полагоджувати через КПСтаршину свого краю. Всі інші передплати можна надсилати до Адміністрації Видавництва. Річна передплата: \$25 (ам).

Матеріяли до цього числа **ЮНАК**-а подали: пл. уч. Андрій Водославський, пл. уч. Таня Терпляк, пл. уч. Анна Жаботинська, ст. пл. Сяня Половчак, ст. пл. Богдан Яцишин, ст. пл. Ксеня Балух, ст. пл. Таня Пик, пл. сен. Ірена Зварич, п-і Дарія Дяковська, п-і Ірена Паттен

Датки на Видавництво

Редакція **Юнака** щиро дякує панові Богданові і пл. сен. Христині Дзюк (Елмгерст, Іллиной) за даток в сумі \$50(ам) з нагоди Сріблого Ювілею Вінчання Мотрії та пл. сен. Андрія Дурбака.

Привіти

ЗИМОВИЙ МАНДРІВНИЙ ТАБІР

ВІВТОРОК 26-ГО - НЕДІЛЯ 31-ГО ГРУДНЯ, 2000 - 3-Й КУР УСП ЛІСОВІ ЧОРТИ

пл. вір. Таня Кузьмович
ст. пл. Омелян Грізний
ст. пл. Даріян Юрчук
пл. скоб Павло Мулик

ст. пл. Андрій Колос
ст. пл. Костик Воевідка
ст. пл. Діана Юрчук
гет. пл. скоб Андрій Літепло
гет. пл. скоб Тарас Ференцевич

пл. роз. Маркіян Гадзевич
пл. роз. Павло Яримович
пл. роз. Христя Яримович
ст. пл. Андрій Олесницький

таборові заняття: альпіністика, їзда на нордійських лещатах, мандрівки по снігу і леді, інструктажі зимового таборування, зимового мандрівного вираду, і т.п.

Юнак для Виховників

Юнак для Виховників (понад 150 сторінок матеріалів на пластові заняття) можна замовити в Редакції **Юнака** за кошт пересилки.

Канада: \$10 (кан.)

ЗСА: \$10 (амер.)

Інші краї: \$10 (амер.)

Замовлення висилати на адресу:

Yunak dlya Vykhovnykiv

2199 Bloor St. W.

Toronto, ON M6S 1N2

Canada

Fax: 416-763-0185

e-пошта: zakydalsky@sympatico.ca

Вишкіл для юнацьких провідників

Міжкрайовий вишкільний табір ЗОЛОТА БУЛАВА

Час і місце: 30-го червня до 8-го липня 2001 р.

Пластова оселя Батурін, Квебек, Канада

Оплата: \$200 (кан) або \$150 (ам), не включає доїзду

Реченець оголошення: 1 травня, 2001 р.

Табір для:

- юнаків і юначок 14-16 років, які закінчили I-шу або II-гу Пробу, які мають підставові вмілости практичного пластування і табірництва,
- які є повні охоти, енергії, ентузіазму;
- які володіють українською мовою,
- які шукають визову, пригод, готові само-вдосконалюватися і чогось нового навчитися і пережити

Програма: гурткове таборування серед природи; плянування і переведення зайнять, теренові ігри, прогульки, вогники, дускусії, змаги

По інформації і карту оголошення зверніться до зв'язкового/зв'язкової або до пл сен. Андрія Мончака:

Andriy Monczak, 1765 Windflower Way, Orleans, Ontario, Canada K1C 5Y4

тел: (613) 824-3878; факс: (613) 824-9799, е-пошта: kiko@cyberus.ca

Вишколи для булавних юнацьких таборів

Міжкрайовий вишкільний табір ЛІСОВА ШКОЛА

в Америці:

від 23 червня до 6 липня 2001 р., Гантер, НЙ, Кошт: \$300 (ам)

Реченець оголошень: 14 квітня, 2001

Інформації можна одержати у своїй станиці або звернутися до пл. сен. Петра Содоля:

Petro Sodol, 218-09 38th Ave., Bayside, NY 11361-2216 USA

тел: 718-423-6448, епошта: sodolpetro@juno.com

в Україні:

від 21 липня до 4 серпня 2001 р.

Реченець оголошень: 14 квітня, 2001 р.

Інформації:

Україна 290000 м. Львів-центр, абон. скр. 65, Пласт – Лісова Школа

Запити до Богдана Генеги (Львів) тел: 72-06-96

Табір для пластунів (хлопців), які народилися не пізніше 1984, та бажають бути інструкторами-булавними на юнацьких таборах.

Міжкрайовий вишкільний табір ШКОЛА БУЛАВНИХ

в Америці:

від 23 червня до 5 липня, 2001, Гантер, Н.Й. Кошт: \$300 (ам)

Реченець оголошень: 1 травня 2001

Інформації можна одержати у своїй станиці або звернутися до пл. сен. Міри Ганкевич:

Mira Hankewycz, 32-09 Bell Blvd., Bayside, NY 11361-1060 USA

тел: (718) 224-8513, епошта: MYSTYCZ@aol.com

Анкети оголошення можна знайти на Інтернеті: www.plast.org

Табір для пластунок (дівчат), які народилися не пізніше 30 червня 1984, закінчили 11 класу та бажають бути інструкторами-булавними на юнацьких таборах.

В наступному числі читайте про:

Підготовку до 90-ліття Пласту

Нові-старі ігри

Пластунів-мандрівників